

vatikanum odveć evropska i evropeizirajuća.

Predavanja su održali teolozi svjetskog glasa kao Alberigo, Gutierrez, Pottmeyer, Congar, Fransen, Legrand, Lecuyer i drugi. To je jamstvo da se isplati ovaj svezak uzeti u ruke i proučavati ga. Mnogi će naši čitaoci dobiti impulse za svoja ekzeziološka premisslavljanja.

Adalbert REBIĆ

LEONARDO BOFF, WAS KOMMT NACHHER. Das Leben nach dem Tode. Otto Müller Verlag, Salzburg 1982. Str. 187.

Poznati brazilski teolog Leonardo Boff u ovoj je knjizi premislio i utemeljio kršćansku nadu u buduću živu, život poslije života. Iznio je pravo značenje ključnih pojmova kao nebo, pakao, čistilište, sud i tome slično. Svoja je izlaganja temeljio na Svetome pismu u stalnom prisluhu naroda Božjeg (*sensus fidelium*). Tako ozbiljne i teološki tako teške teme Boff razlaže tako laganim stilom i prihvatljivim jezikom, da knjigu može čitati i onaj koji nije teološki naobražen. Knjiga je podijeljena na jedanaest poglavlja.

U 1. poglavlju obrađuje ključne pojmove kao smrt i sud, pakao, čistilište i nebo.

U 2. poglavlju pak smrt kao mjesto istinskog čovjekovog preporoda. O smrti piše kao o dovršenom cilju ljudskog života, kao o prelazu u drugi, vječni život. Dodiruje se dakako i pitanja uskrsnuća tijela i raspravlja o mogućnosti uskrsnuća odmah u trenutku smrti ili na kraju čovječanske povijesti.

U 3. poglavlju obrađuje smrt kao trenutak čovjekove posljednje odluke i suda (smrt kao radikalna kriza). Ističe da sud počinje već u ovozemaljskom životu.

U 4. poglavlju raščlanjuje pitanje čistilišta kao proces dozrijevanja pred licem Božjim. Raspravlja o čistilištu na temelju Biblije.

U 5. poglavlju potom prikazuje nebo kao savršeno i apsolutno dovršenje čovjeka (nebo kao nešto najljudskije, kao mjesto čovjekova identiteta, nebo kao Bog). U tom kontekstu razrađuje biblijske slike o nebu i pokazuje njihovo značenje, u stalnom prisluhu čovjekovih mogućnosti, razumijevanja i shvaćanja.

U 6. poglavlju razrađuje potom pitanje pakla. Pakao je apsolutni čovjekov neuspjeh. Kao u prethodnom tako i u ovom poglavlju obrađuje biblijske slike o paklu i pokazuje njihovo iskonsko značenje.

U 7. poglavlju svoju pažnju posvećuje pitanju Antikrista (tajna zla, Antikrist u NZ, Antikrist na djelu u povijesti čovječanstva).

U 8. poglavlju slika budućnost svijeta, a u devetom pokazuje kako će otprilike izgledati svršetak (katastrofa ili dovršenje).

U 10. poglavlju opisuje kako Bog piše krivim crtama u povijesti i u životu svakog čovjeka. Konačno, u posljednjem poglavlju, piše o pitanju napetosti između *već tu i još nije tu*, o križu, o postupnom ostvarivanju kraljevstva Božjeg itd. Nakon svojih izlaganja (str. 1–127) dodao je tekstove raznih kršćanskih autora iz prošlosti i sadašnjosti o čistilištu, o nebu, o paklu, o općem sudu, o budućnosti svijeta (str. 128–175).

Adalbert REBIĆ

BARTOLOME DE LAS CASAS, KRATKO IZVJEŠĆE O UNIŠTENJU INDIJA. Izdanje: Globus, Zagreb 1982, 185. stranica (preveli: M. Biškup, H. Lasić, I. Mihojević, F. Šanjek i I. Tomljenović; uvod, bilješke i kronološki pregled napisao F. Šanjek).

Knjiga Bartolomea de Las Casasa „*Kratko izvješće...*“ ima neku vezu s našom hrvatskom kulturnom baštinom, budući da je to djelo već davno, godine 1559. vrlo oštro napao naš zemljak Vinko Paletin djelom *O pravu i opravdanosti rata što ga kraljevi Španjolske vode protiv naroda Zapadne Indije*. (On je naime kao vojnik sudjelovao u španjolskim osvajanjima u Americi.) No, dok je Vinko Paletin otišao sa španjolskom vojskom u Ameriku da nemilosrdno osvaja nova područja uz velike žrtve urođeničkog naroda, dotle je Las Casas prosvjedovao protiv takvih, često puta nemilosrdnih osvajanja, osvajanja koja su zapravo bila otimačina zemlje urođeničkom puku, Paletin se suprotstavljao oružjem urođenicima, opravdavajući takav svoj postupak time da će urođeničke privesti (dakako silom) evropskoj uljudbi, kulturi i kršćanstvu. Las Casas napušta poziv konkvistadora, ulazi u redovnički stalež otaca